DOZVALD JÁNOS PARAFRÁZISAI:

SZÉCHENYI A FOTÓRÓL

FÉSZEK GALÉRIA

1073 BUDAPEST, KERTÉSZ U. 36.

2016.11.02. - 2016.11.06.

2016. 11. 02. 18 ÓRAKOR KÖZREMŰKÖDIK *MOLNÁR ÉVA*

MEGTEKINTHETŐ NAPONTA 14 ÉS 19 ÓRA KÖZÖTT

PARAFRÁZISOK - SZÉCHENYI ISTVÁN A FOTÓRÓL

Valahányszor beleolvasok Széchenyi István írásaiba, megragad példázatos gondolatvezetésének szintetizáló ereje. A 19. század eleji magyar valóságképben tévedhetetlenül kitapintotta a jövőképes magyar identitás akkor még jelöletlen sarokpontjait. Ma ezeket a pontokat kultúránk büszkeségre okot adó, maradandó objektumai jelölik.

Széchenyi reformer volt, s a nemesi kiváltságok védelmében szerzett tudását, a világban körültekintő tapasztalásait, okos idegen példákra kihegyezett figyelmét, miképpen nemzeti identitásunk erősítése iránti felelősségtudatát is maradéktalanul Magyarország jobbításáért szentelte.

A *nemzet* és *nemzeti* szavak múltunkba visszatekintő, üdvösséget szomjazó hangoztatásának ma már anakronisztikus színezetet kölcsönöznek az emberiség és benne a magyarság megváltozott viszonyai és lehetőségei. Bár múltban gyökerező nemzeti vonásaink váltig legfontosabb identitás-értékeink maradtak, ezen vonások és értékek védelmezése jövőképes stratégiának önmagában már kevés.

Széchenyi ma nem csupán ostorozná jövőnk iránti vakságunkat és politikai belmarakodásaink miatti szétszórtságunkat, hanem látná is, mik azok a nemzeti önáltatástól és a demokrácia kétes maszlagától egyaránt mentes nagy tettek, melyek által a Magyar egységben maradhat és versenyképes maradhat a világ változásai közepette.

Mivel többem nincs, eme fotográfia iránti elkötelezettségben fogant, tréfás és formajátékos parafrázis csokorral hívom szemetek elé a 225 éve született „legnagyobb magyar" ízes nyelvezetét. Zömében a magyar nyelvről írott, a Világban 1831-ben közzétett gondolatait találtam parafrazeálásra leginkább alkalmasnak, mert bármi tárgyba forgatjuk is át ennek gondolatmenetét, kritikája és példázatai, valamint egyszerre értelmileg nyitott és ragaszkodó érvelései változatlan erővel hatnak a tematikára.

„Az az ész mennyei emelkedésre soha sem gyúl, melyet előítéletek penésze és szokások rablánca tart fogva. A világon minden csak a szabadság örömérzésében fejti ki magát egész tökéletességre."

Miként magam teszem, fogadja más is önvizsgáló készséggel e szavakat! **D.J.**

D-Vektor átveszi a pergamen tekercset a Széchenyi téren

Köszönöm a ***Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának*** *segítő készségét.*

1

„A magyar szó még nem magyar érzés, az ember, mert magyar, még nem erényes ember, és a hazafiság köntösében járó még korántsem hazafi. S hány ily külmázos dolgozik a haza meggyilkolásán, ki, mert épen nincs más tulajdona, és a vak hév által mégis felhőkbe emeltetik, azok hazafiságát is gyanússá teszi, homályba állítja, sőt ellenük antipathiát és gyűlöletet gerjeszt, kik szeplőtlen kebellel, minden efféle undok salaktól menten, a honszeretet legtisztább szellemében kapcsolvák vérünkhöz.”

(elnöki megnyitó beszéd a Magyar Tudományos Akadémia 1842. november 27-i díszülésén)

A magyar téma még nem magyar érzés, az ember, mert magyar, még nem erényes ember, és a hazafiság köntösében fotografáló még korántsem hazafi.

S hány íly külmázos dolgozik a fotóművészet meggyilkolásán, ki, mert éppen nincs más tulajdona, és a vak hév által mégis felhőkbe emeltetik, azok hazafiságát is gyanússá teszi, homályba állítja, sőt ellenük antipathiát és gyűlöletet gerjeszt, kik szeplőtlen kebellel, minden efféle undok salaktól menten, a honszeretet legtisztább szellemében kapcsolvák vérünkhöz.

2

„Sokat kell tanulnia az embernek ahhoz,
hogy megtudhassa, milyen keveset is tud.”

*

„A legcifrább szavaknak sincs hitele ott,
hol tények bizonyítnak ellenkezőt.”

(Interneten, a forrás megjelölése nélkül terjedő,
Széchenyi Istvánnak tulajdonított mondások)
** illetve: döblingi kéziratok 1858. november 6.*

Sokat kell mutatnia a fényképésznek ahhoz,
hogy megtudhassuk, milyen keveset is tud.

*

A legcifrább szavaknak sincs hitelük ott,
hol fényképek bizonyítnak ellenkezőt.

„…Nem arrul kell annyira aggódnunk: mit tartanak felőlünk, mint inkább, mik vagyunk. A belbecs legelső, s aztán jő a jó hír, mely a belbecsnek habár késő, de bizonyos követője s következése.”

(Világ - Végszó)

Nem arrul kell annyira aggódnunk: mit tartanak fotográfiáink felől, mint inkább, mik vagyunk. A belbecs a legelső, s aztán jő a jó kép, mely a belbecsnek habár késő, de bizonyos követője s következése.

„…tagadhatja-e valaki, kiváltképp, ha élete tavaszát átélte már, s ingadozó vágyai valamelyest határozottságot nyertek már, hogy semmi olyan kellemes malaszttal egész létét nem tölti el, semmi őt annyi varázzsal szinte saját magán túl nem ragadja, mint midőn… Correggióval így kiálthat fel: „anche io sono pittore!”

(Világ - Szerencsétlen ideák)

Tagadhatja-e valaki, kiváltképp, ha élete tavaszát átélte már, s ingadozó vágyai valamelyest határozottságot nyertek, hogy semmi olyan kellemes malaszttal egész létét nem tölti el, semmi őt annyi varázzsal szinte saját magán túl nem ragadja, mint midőn … Lollobrigidával így kiálthat fel: „anche io sono fotografo!”

Széchenyi István tintatartója

„Több van bennünk, sokkal több, mint amennyit szóval ábrázolni tudunk, s azon arányban, amelyben lelkünk – nemes érzéseink, tudományaink és erényeink által – mindinkább tágul és nagyobbodik, abban az arányban némulunk el, s hallgatunk végül, ha nyelvünk kicsinosítva, gyarapítva és gazdagítva nincs.
S miként sok esetben az ok következmény is, s a következmény megint okokat szül, szintúgy nő a lélek a szó, és a szó a lélek által.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Több van bennünk, sokkal több, mint amennyit fotóval ábrázolni tudunk, s azon arányban, amelyben tehetségünk – fényképezőgépeink, tudományaink és szoftvereink által – mindinkább tágul és nagyobbodik, abban az arányban némulunk el, s hallgatunk végül, ha fotográfiánk kicsinosítva, installálva és bemutatva nincs.

S miként sok esetben az ok következmény is, s a következmény megint okokat szül, szintúgy gazdagodik a tehetség, a felszereltség és az elmélet a fotografálás, miként a fotografálás a tehetség, felszereltség és elmélet által.

6

„Azon ifjú, aki nem romlott keblében, az első szerelem édes kínjait érzi, s az által válik nemesebbé. De ugyan ki tudja-e szóval csak a század részét is ejteni annak, amit öröm- és fájdalom-szaggatta mellében tapasztal? S vajon a legfenköltebb költő és a legvalódibb bölcs, akinek a szó és a nyelv a legnagyobb hatalmában áll, tudja-e csak félig tökéletesen is kifejteni azt, ami néha lelkén villan keresztül, vagy abban mélyen, de világosan fekszik? S csak egy szép tavaszi hajnal, egy őszi nap-alkonyat, egy kies vidék nem foglalják-e úgyannyira egész létünket el, hogy szívünk áradtában, csak némán szívjuk a lelkünkkel rokon természet bájörömeit!"

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Azon ifjú, aki nem romlott keblében, az első kattintás édes kínjait érzi, s az által válik nemesebbé.

De ugyan ki tudja-e fotóval csak a század részét is fejteni annak, amit öröm- és fájdalom-szaggatta mellében tapasztal?

S vajon a legfenköltebb költő és a legvalódibb bölcs, akinek a szó és a nyelv a legnagyobb hatalmában áll, tudja-e csak félig tökéletesen is kifejteni azt, ami néha egy fotón villan keresztül, vagy abban mélyen, de világosan fekszik?

S csak egy szép tavaszi hajnal, egy őszi nap-alkonyat, egy kies vidék nem foglalják-e úgyannyira egész tekercs filmünket el, hogy szívünk áradtában, csak némán kattintgatunk, s így szívjuk a lelkünkkel rokon természet bájörömeit!

7

„...az embereknek szerfelett nagy száma össze szokta zavarni, vagy egyenesen felcserélni a dolgok valódi mibenlétét, ...sokszor nem cselekszik józanabbul, mint ha valaki kérdené, vagy analizálni akarná, hogy vajon mi jobb: „a fácánhús-e, vagy a széles ágy, mi hasznosabb: „a széna-e, vagy a vas, mi szebb: „az arab ló-e, vagy az angolkert, stb.”. Az ideáknak ilyen felcserélése pedig nem egyébből ered, hanem hogy a dolgok valódi és belső becsét, hasznát, szépségét, szóval: mibenlétét nem szoktuk tökéletesen és legmélyebb velejükig keresztül nézni. Ennélfogva látunk sokakat kis dolgok körül heveskedni és állhatatoskodni, nagy dolgokhoz pedig hidegen járulni és mellettük elaludni.”

(Világ - A gazda és hazafi)

A fotósoknak szerfelett nagy száma össze szokta zavarni, vagy egyenesen felcserélni a téma valódi mibenlétét,

...sokszor nem cselekszik józanabbul, mint ha eldönteni akarná, hogy vajon mi jobb témául: „a fácánhús-e, vagy a széles ágy, a széna-e, vagy a virág, az arab ló-e, vagy az angolkert, stb.”

Az ideáknak ilyen felcserélése pedig nem egyébből ered, hanem hogy a fotók valódi és belső becsét, hasznát, szépségét, szóval: mibenlétét nem szoktuk tökéletesen és legmélyebb velejükig keresztül nézni.

Ennélfogva látunk sokakat kis témák körül heveskedni és állhatatoskodni, nagy témákhoz pedig hidegen járulni és mellettük elaludni.

„A szó tehát csak felszínes tolmácsa lelki érzéseinknek, szintúgy, mint a festő a természetnek csupán külső vonásait rajzolja szemeink elé. S valamint ez, habár a legügyesebb is, messze elmarad a természet dics-csodái mögött, s színei azokéhoz képest csak holtak. Ugyanígy nem teheti ki a legtökéletesebb nyelv, a legékesebb szózat, a legédesebb zengedelmű ajak és a legbájolóbb előadási tulajdonság is oly világosan, oly elhatározottsággal és renddel mindazt, ami az ember legbelsőjében rejtőzik!”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

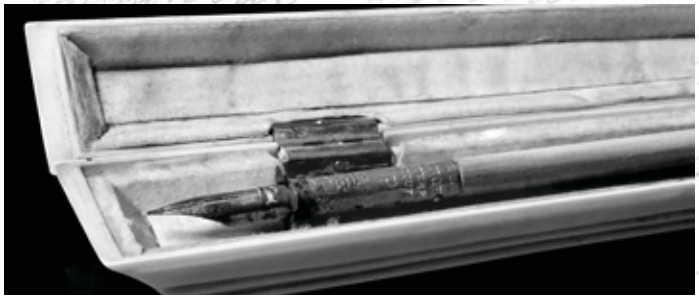

Széchenyi döblingi utolsó éveiben használt írótolla koporsó alakú tolltartóban

A fotó tehát csak felszínes tolmácsa lelki érzéseinknek, szintúgy, mint a festő a természetnek csupán külső vonásait rajzolja szemeink elé. S valamint ez, habár a legügyesebb is, messze elmarad a természet dics-csodái mögött, s színei azokéhoz képest csak holtak.

Ugyanígy nem teheti ki a legtökéletesebb fotó, a legékesebb sorozat, a legédesebb zengedelmű portfólió és a legbájolóbb installálási tulajdonság is oly világosan, oly elhatározottsággal és renddel mindazt, ami az ember legbelsőjében rejtőzik!

„A bölcselkedés és a költészet legjelesebb remekei szinte érthetetlen tárgyak a közönség előtt, a legfenköltebb írók olyan homályosak, hogy azok fenségét és mélységét a velük rokon keblűeken kívül alig értheti és érheti el egyéb. S mennél üresebb a fő, s kisebb a lélek, annál nagyobb az önelőadásbeli megelégedés, mennél gazdagabb és tágasabb ellenben amaz, annyival bizonyosabb – ha szabad úgy mondani – azon Vergilius-i vágy, aki remekműveit, bár belsejének önérzete szerint mégis oly gyengének tartott rajzait, elégettetni kívánta."

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

A bölcselkedés és a költészet legjelesebb remekei szinte érthetetlen tárgyak a közönség előtt, a legkortársibb fotográfusok olyan homályosak, hogy azok felszínességét és mélységét a velük rokon keblűeken kívül alig értheti és érheti el egyéb. S mennél üresebb a fő és a fotó, annál nagyobb az önelőadásbeli megelégedés, s mennél gazdagabb és tágasabb ellenben amaz, annyival bizonyosabb – ha szabad úgy mondani – azon TóthIstváni vágy, aki remekműveit, bár belsejének önérzete szerint mégis oly feláldozhatónak tartott negatívjait, elégetni kívánta.

10

„Népek kormányaikkal való diszharmóniáját harmóniába hozni mindig nehéz, még akkor is, ha a vezetők és a vezetettek – amennyire lehet – világosan látnak. Ha azonban a népek rövidlátással vannak megverve, a hatalmon lévők pedig egyenesen vakok, akkor a harmónia megteremtése némiképp bizony meghaladja az emberi erőt, s ilyenkor dönt a véletlen, a világszellem, a magasabb fény, a fátum, az Isten.”

(Diszharmónia és vakság)

Képek formákkal való diszharmóniáját harmóniába hozni mindig nehéz, még akkor is, ha a szenzorok és az általuk megvezetettek – amennyire lehet – világosan látnak. Ha azonban a népek amatőr látással vannak megverve, a hatalmon lévők pedig egyenesen vakok, akkor a harmónia megteremtése némiképp bizony meghaladja az emberi erőt, s ilyenkor dönt a pixelszám, a magasabb fényerő, a HDMI kimenet, a képstabilizátor, a Giclée print, a Dibond kasírozás s az Isten se tudja hány egyéb vívmány és lelemény.

„A lélek tökéletességét azonban belbecsre éppen nem, külbecsre és hatásra pedig csak kevéssé nagyobbítja az előadás, az írásmód, s így a valódi érdemet nem az határozza el, hogy ki miként szólt, miként írt, hanem az, hogy mit szólt, s mit írt, kivált pedig, hogy hogyan élt és mit cselekedett.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

A képi látás tökéletességét azonban belbecsre éppen nem, külbecsre és hatásra pedig csak kevéssé nagyobbítja a képfeldolgozás, az installálás mód, s így a valódi érdemet nem az határozza el, hogy ki miként nagyított, miként kasírozott, hanem az, hogy mit nagyított, s mit kasírozott, kivált pedig legkevésbé, hogy hogyan állított élességet és mennyit exponált.

„S ebben áll a szó, vagy a nyelv filozófiája, s nem egy „-nak”, vagy egy „-nek” kiküszöbölésében, egy „y”, vagy „j,o”, vagy „u”, s több ilyen kéreg-pótlék heves pártoltában. S valóban nem azon szánakozást gerjesztő kofaságokban, amelyeknél fogva a hazafiak feledvén azt, hogy gyenge hazájuknak mennyire szükséges az egyezség, a nagy tárgy mellet hidegen állnak, midőn vak tüzükben egy betűért, egy kiejtésért, egy szoros grammatikai – és talán szennyes szobatudós-gondolta – rendszabályért egymás életét tehetségük szerint megkeserítik.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

S ebben áll a fotó, vagy vizuális kifejezési nyelv filozófiája, s nem azon szánakozást gerjesztő kofaságokban, amelyeknél fogva a fotográfusok feledvén azt, hogy gyenge szövetségüknek mennyire szükséges az egyezség, a nagy témák mellet hidegen állnak, midőn vak tüzükben egy divatért, egy kiállításért, egy szoros esztétikai – és talán szennyes szobatudós-gondolta – rendszabályért egymás életét tehetségük szerint megkeserítik.

„Minden hasztalan szó időölés, minden olyan írás pedig, melynek célja nem az ember-javítás, s nem az emberiség jobb-léte, előbb-utóbb felébreszti a Nemezist. S ha egy felsőbb hatalomnak, amely a dolgok valódiságát tisztábban látva, mint mi, ítélete alá tétetnék mindazon számtalan könyv, amely csak azon időtől fogva került megírásra, amennyire a mi évrajzaink visszahatnak, vajon nem azon munkáknak nyújtaná-e a pályadíjat, amelyekben több a tiszta filozófia, mint a hibátlan filológia, több a javítási kívánat, mint a tetszelgési vágy, több az emberiesség, mint a felhőkben evezés! S vajon nem állna-e egy halhatatlan bíró előtt sok, a mi ítéleteink szerinti remekmű sötétben, midőn talán Epiktétosz, Franklin, Penn közhasznú munkái mindig zöldellő repkénnyel koronáztatnának meg!”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Minden hasztalan kattintás időölés, minden olyan kritikai írás pedig, melynek célja nem az ember-javítás, s nem az emberiség jobbléte, előbb-utóbb felébreszti a Nemezist.

S ha a felsőbb hatalomnak, amely a dolgok valódiságát zavarosabban látja, mint mi, ítélete alá tétetnék mindazon számtalan album, amely csak azon időtől fogva került megfotografálásra, amennyire fotográfiai évrajzaink visszahatnak, vajon nem azon munkáknak nyújtanák-e a pályadíjat, amelyekben több a tiszta ideológia, mint a hibátlan fixírozás, több az isten előtt való tetszelgési vágy, mint a javítási kívánat, kevesebb az emberiesség, mint a felhőkben evezés!

S vajon nem állna-e egy halhatatlan bíró előtt sok ezek ítélete szerinti remekmű sötétben, midőn talán Escher, Féner, Penn közhasznú munkái mindig zöldellő repkénnyel koronáztatnának meg?

„Azon elfacsart, szerencsétlen idea, amelynél fogva annyian állították az írót az ember és a hazafi elébe, valódi és egyedüli oka, hogy olyan sokan, akikben több lélek volt, mint előadási képesség, azok által egészen elkeseríttettek, akikben talán kevesebb volt a lélek, hanem annál több a filológia, s így néhány jó munkással szegényebb lett a haza.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Azon elfacsart, szerencsétlen idea, amelynél fogva annyian állították a profi felszereléssel bírót a tehetség és a hazafi elébe, valódi és egyedüli oka, hogy olyan sokan, akikben több tehetség volt, mint előadási képesség, azok által egészen elkeseríttettek, akiknél talán kevesebb volt a tehetség, hanem annál több a technika, s így néhány jó fotográfussal szegényebb lett a haza.

„Minden ember saját produktumának örül, bármilyen hiányos legyen is az, s ha egy vén, vagy egy gyenge atya csodáknak tartja nyomorult, már bölcsőben hervadó ártatlan kisdedeit, szükséges-e annak szemeit felnyitni és képzelgéseinek mennyéből lerántva őt, boldogtalanná tenni?”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Minden fotós saját produktumának örül, bármilyen hiányos legyen is az, s ha egy vén, vagy egy gyenge amatőr csodáknak tartja nyomorult, már képkivágás által hervadó, ártatlan kis kattintásait, szükséges-e annak szemeit felnyitni, és képzelgéseinek mennyéből lerántva őt boldogtalanná tenni?

*„…a jó szándékú, ártatlan, és csak **rosszul és hibásan írt** munkát öklendező szidalmakkal lemennydörögni és dühös tajtékkal leönteni, vétkesnek találom, s azon hibát csak a fiatalság tüze teheti megbocsájthatóvá. Szelíd és senkinek nem ártó ábrándozásaikból felebarátainkat felriasztani, nem nemes, s így, ha valaki nagy munka, izzadság és veríték közt, egy-egy könyvecskét hoz a világra, amelyben se lélek, se Révai, hanem csak mák, azt – mert a nehezen elalvóknak is kell auktor – ellenségesen bírálni nem illik, barátságosan elrendezgetni azonban szabad.”*

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

A jó szándékú, ártatlan, és csak rosszul és hibásan exponált munkát öklendező szidalmakkal lemennydörögni és dühös tajtékkal leönteni vétkesnek találom, s azon hibát csak a fiatalság tüze teheti megbocsájthatóvá.

Szelíd és senkinek nem ártó ábrázolásaikból felebarátainkat felriasztani nem nemes, s így, ha valaki nagy munka, izzadság és veríték közt egy-egy albumot hozna a világra, amelyben se fehér, se fekete, hanem csak mák, azt – mert a nehezen elalvóknak is kell auktor – ellenségesen bírálni nem illik, kurátorilag elrendezgetni azonban szabad.

„S amint az emberek nemes érzése, a képzeleti, az emlékezeti és ítéletbeli tehetségei, a jó rokonság, a szelíd polgáriság és a nagylelkű hazafiság varázslatos érzelmi jobban fejledeznek, úgy kell a nyelvnek is tisztulnia, tágulnia, simulnia, nagyobb határozottságot nyernie. Nem különben, mint a nemzet növekedése és haladása által a nyelv is nő és halad, úgy rejt a nyelv fiatalsága, kifejthetősége és tágulhatása egy mágusi viszonyhatást magában, amely megint a nemzetet emeli és dicsőíti. S ha van a nemzeteknél egy bizonyos aggság, vagy halál jele, az semmi egyéb, mint ha nyelvük holt, vagy többé nem haladhat!”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

S amint az emberek nemes érzése, a képzeleti, az emlékezeti és ítéletbeli tehetségei, a jó rokonság, a szelíd polgáriság és a nagylelkű hazafiság varázslatos érzelmi jobban fejledeznek, úgy kell a fotografálásnak is tisztulnia, tágulnia, simulnia, nagyobb határozottságot nyernie.

Nem különben, miként a nemzet növekedése és haladása által a fotográfia is nő és halad, úgy rejt a fotográfia fiatalsága, kifejthetősége és tágulhatása egy mágusi viszonyhatást magában, amely megint a nemzetet emeli és dicsőíti.

S ha van a fotóköröknél egy bizonyos aggság, vagy halál jele, az semmi egyéb, mint ha képlátásuk holt, vagy többé nem haladhat!

„Már a szó tökéletessége megint korántsem áll abban, legfőképp, hogy hangja kellemes zengésű legyen a fülnek, hanem, hogy vele mindazt a lehető legnagyobb tökéletességgel ki lehessen fejezni, amit a legnemesebb, a tanultabb és a legnagyobb erényű férfiú vagy asszony ép fejében, romlatlan szívében az idő, a tér, a képzelet és a gerjedelmek határtalanságában, lelki tehetsége szerint gondolhat, érezhet, sejdíthet!”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Már a fotó tökéletessége megint korántsem áll abban, legfőképp, hogy tónusa kellemes gammájú legyen a szemnek, hanem, hogy vele mindazt a lehető legnagyobb tökéletességgel ki lehessen fejezni, amit a legnemesebb, a tanultabb és a legnagyobb erényű férfiú vagy asszony ép fejében, romlatlan szívében az idő, a tér, a képzelet és a gerjedelmek határtalanságában, lelki tehetsége szerint gondolhat, érezhet, sejdíthet!

19

„Azon szüzesség pedig, amelyet nyelvünkben annyi ábrándozó álpurista csodál köztünk, ámbár az is csak képzeten alapul és facsart idea, mert szűz és amellett pallérozott nyelv az értelmes ember előtt kész kontraszt. S így teljesen igaza van egyik Írónknak, midőn azt állítja, hogy szeplőtelen szűz nyelvet csak Amerika, vagy Polinézia sivatagjain kalandozó vadcsoportok között kell keresni. S e fentebb említett facsart ideának túlsággal és végsőséggel határos teóriája szerint tehát, minden görög, latin, francia, német és egyéb szavak helyett, bármilyen tökéletesen bélyegzik is gondolatainkat, olyan kifejezéseknek kellene helyt adni, amelyek, mint állítják, magyarok, de korántsem teszik ki azt, amit mondani óhajtunk oly tökéletesen, mint az indigena szavak."

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Azon szűzesség pedig, amelyet fotográfiánkban annyi ábrándozó ál-dokumentarista csodál köztünk, csak képzeten alapul és facsart idea, mert szűz és amellett pallérozott fotográfia az értelmes ember előtt kész kontraszt.

S így teljesen igaza van annak, aki azt állítja, hogy szeplőtelen vizuális megnyilatkozást csak Amerika, vagy Polinézia sivatagjain kalandozó vadfényképész csoportok között kell keresni.

S vajon e fentebb említett facsart ideának túlsággal és végsőséggel határos teóriája szerint tehát, minden francia, német és egyéb fotó helyett, bármilyen tökéletesen bélyegzik is gondolatainkat, olyan kifejezéseknek kellene támogatást adni, amelyek, mint állítják, magyarok, de korántsem teszik ki azt, amit mondani óhajtunk oly tökéletesen, mint az egyetemes kortárs fotók?

„Ez a nyelv szüzességével kapcsolatos szerencsétlen idea, mondom, bár önerejének kellőbb és valódibb kifejtésére bírja is nyelvünket, s ellenzi, hogy keletiségi bájszőnyege aránytalanul összetorlaszolt idegen fonák fércek és visszás foltok által caricatur-quodlibetté és zavarrá ne fajuljon, mindazonáltal, mint Napóleon Continentale szisztémája Európát, ez is olyan szűk korlátok közé szorítja a nyelvet, amelyeknél fogva ennek külföldi józan tágítási lehetősége kimondhatatlanul csonkul. S így talán szűz marad ugyan képletesen és színleg, ...a nemzet ellenben, amelyre oly csodálatos befolyása van a nyelvnek, ahelyett, hogy emelkedne, dicsőülne, csak önmaga kis körében fénydegél és ismeretlen éldegél."

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Ez a fotográfia szűzességével kapcsolatos szerencsétlen idea, mondom, bár önerejének kellőbb és valódibb kifejtésére bírja is a fényképezőket, s ellenzi, hogy kompozíciós bájszőnyege aránytalanul összetorlaszolt idegen fonák fércek és visszás foltok által caricatur-quodlibetté és zavarrá fajuljon, mindazonáltal, mint Napóleon Continentale szisztémája Európát, ez is olyan szűk korlátok közé szorítja a fotográfiát, amelyeknél fogva ennek nemzetközi, józan tágítási lehetősége kimondhatatlanul csonkul.

S így talán szűz marad ugyan képletesen és színleg, ...a nemzet ellenben, amelyre oly csodálatos befolyása van a fotográfiának, ahelyett, hogy emelkedne, dicsőülne, csak önmaga kis körében fénydegél és ismeretlen éldegél.

„Ha van saját szavunk, ne tűrjük az idegent, ha pedig nincs, s nyelvünk bányáiból nem teremthető, vagy pedig hazai szavunk csak egy árnyalattal is – nüansz – mást jelent, mutassunk az idegen, de minket gazdagító és az anyanyelvvel majd-majd összeforró szó iránt éppen annyi hospitalitást, mint amennyivel régi magyar szokás szerint fogadjuk a jövevényt. Bár általuk a haza nem mindig gazdagodik, s ők sokszor, mint a szálka, csak sértik a magyarságot, s azzal még eddig legalábbis nem, s így talán sohasem vegyülnek össze! Az ember azon legszebb szabadságát végül, hogy szinte mindent kitehessen ami lelkén rémlik, sejdül, vagy benne rejtezik, ne áldozzuk fel egy felszínes előítéletnek, amelynél fogva a lélek és a filozófia rabja lenne a nyelvnek és a filológiának.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Ha van saját fotónk, ne tűrjük az idegent, ha pedig nincs, s fotográfusaink laborjaiból nem teremthető elő, vagy pedig a hazai kép csak egy árnyalattal is – nüansz – mást jelent, mutassunk az idegen, de minket gazdagító és a magyar látásmóddal majd-majd összeforró fotográfiák iránt éppen annyi hospitalitást, mint amennyivel régi magyar szokás szerint fogadjuk a jövevényt.

Bár általuk a haza nem mindig gazdagodik, s ők sokszor, mint a szálka, csak sértik a magyarságot, s azzal még eddig legalábbis nem, s így talán sohasem vegyülnek össze!

Az ember azon legszebb szabadságát végül, hogy szinte mindent kitehessen ami lelkén rémlik, sejdül, vagy benne rejtezik, ne áldozzuk fel egy felszínes előítéletnek, amelynél fogva a tehetség és a kifejezés rabjává lenne a magyar látásmódnak és a hagyományos komponálgatásnak.

„A nemzet jövendősége szoros kapocsban áll nyelvének fiatal és kifejthető, vagy kifejthetetlen és holt létével. S valamint a lélekkel bíró embernek, aki nem áll egészen agyagból, mint a fazék, legerősebb szívösztöne „hazája előmeneteléért fáradozni", úgy nem fog az igazi bölcs holt nyelvhez makacsul ragaszkodni, hanem élő nyelvének tisztulását és tágulását minden módon eszközölni és előre segíteni fogja. S valóban, akik anyatejjel szívott előítélet miatt, lágyvelejű vakságból, vagy hiú indulatosságból mindig azt akarják, hogy az élő nyelven örökön-örökké a holt nyelv uralkodjék, azok, ítéletem szerint – amelyet itt hímezés-hámozás nélkül egyenesen kimondok – nem tesznek bölcsebben, mint ha az élőket a halál uralkodása alá törekednének állítani."

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)Szö

A nemzet jövendősége szoros kapocsban áll fényképezésének fiatal és kifejthető, vagy kifejthetetlen és holt létével. S amiként a tehetséggel bíró embernek, aki nem áll egészen agyagból, mint a fazék, legerősebb szívösztöne „hazája előmeneteléért fáradozni", úgy nem fog az igazi bölcs fotós holt esztétikai normákhoz makacsul ragaszkodni, hanem élő kifejezési nyelvének tisztulását és tágulását minden módon eszközölni és előre segíteni fogja.

S valóban, akik anyatejjel szívott előítélet miatt, lágyvelejű vakságból, vagy hiú indulatosságból mindig azt akarják, hogy az élő fotográfián örökön-örökké a holt stílus uralkodjék, azok, ítéletem szerint – amelyet itt hímezés-hámozás nélkül egyenesen kimondok – nem tesznek bölcsebben, mint ha az élőket a halál uralkodása alá törekednének állítani.

„Az anyanyelv tökéletesítése tehát – mert az által a nemzeti jó nőttön-nő – kötelességeink egyik legfőbbike. S midőn igazi nemességünk, értelmi súlyunk, s az által lelkünk esztendőről esztendőre, napról napra bővül és tágul, nyelvünknek is egyenlő arányban tágulni és haladni kell. S így, aki magyar nyelvünk kifejlését, gyarapodását, gazdagodását hátráltatni akarja, egyenesen a haza legbecsesebb javát gátolja, s eképp, mint sértője és ellensége nemzetiségünknek, nem dicséretre, hanem büntetésre, átokra méltó.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

A magyar fotó tökéletesítése tehát – mert az által a nemzeti jó nőttön-nő – kötelességeink egyik legfőbbike.

S midőn igazi nemességünk, értelmi súlyunk, s az által tehetségünk esztendőről esztendőre, napról napra bővül és tágul, fotográfiánknak is egyenlő arányban tágulni és haladni kell.

S így, aki magyar fotóművészetünk kifejlését, gyarapodását, gazdagodását hátráltatni akar-

„Új találmányoknak egészen új nevet kell adni, ahol hiány van, azt be kell tölteni, s hol belsőnk titkos gerjedelmeit hazai gyök-, vagy származékszóval ki nem tudjuk tenni, ott vegyük be az idegent. Már csak ebből a kevésből is láthatja ki-ki, hogy a dolgot a mostani nyelv-állapotunkhoz képest, minden csalódás és önkecsegtetés nélkül igazi világban látom. Hanem azon kicsapongó szószaporítást, s általánosan mindent magyarul kitenni vágyó viszketeget, a hiperpurizmusig bőszült Neologomániát, amelyet néhány eszelősnél, mint példának okáért „F.”-nél tapasztalunk, valóban kacagásra méltónak ítélem.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

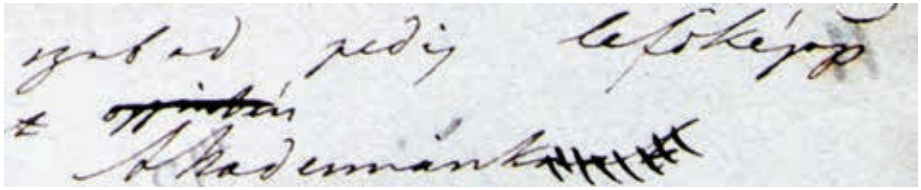

Új találmányoknak egészen új nevet kell adni, ahol hiány van, azt be kell tölteni, s hol a képi látás titkos gerjedelmeit hazai hagyományainkkal ki nem tudjuk tenni, ott vegyük be az idegent.

Már csak ebből a kevésből is láthatja ki-ki, hogy a dolgot a mostani fotó-állapotunkhoz képest, minden csalódás és önkecsegtetés nélkül igazi világban látom.

Hanem azon kicsapongó képszaporítást, s általánosan mindent falra kitenni vágyó viszketeget, a hiperrealizmusig bőszült neo-fotomániát, amelyet néhány eszelősnél, mint példának okáért „F.”-nél tapasztalunk, valóban kacagásra méltónak ítélem.

„…azon kérdést ismétlem, hogy vajon ki fogja azon arányt kijelölni, amelyben hazai nyelvünknek haladnia kellene, s ki a non plus ultrát?! Mire azt bátorkodom felelni: „Sem az Országgyűlés, mert annak fontosabb tárgyakkal is lesz elég dolga, s a magyar nyelv körül semmi egyebet nem tehet, mint azt hathatósan gyámolítás alá veszi, sem a tudós Társaság, mert annak önkényeskedését, vagy talán diktátori Areopagoszságát a Nemzet, remélem, nem fogja szenvedni, s tőle nem egyebet, mint állhatatos szorgalom-utáni józan javaslatokat vár.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

…azon kérdést ismétlem, hogy vajon ki fogja azon arányt kijelölni, amelyben hazai fotográfiánknak haladnia kellene, s ki a non plus ultrát?!

Mire azt bátorkodom felelni: „Sem az Országgyűlés, mert annak fontosabb tárgyakkal is lesz elég dolga, s a magyar fotóművészet körül semmi egyebet nem tehet, mint azt hathatósan gyámolítás alá veszi, sem az akadémiai Társaság, mert annak önkényeskedését, vagy talán diktátori Areopagoszságát a nemzet, remélem, nem fogja szenvedni, s tőle nem egyebet, mint állhatatos szorgalom-utáni józan javaslatokat vár.

„S legfőképp nem az egyesek, mert azok A-tól Z-ig – egyet sem véve ki – mind részek, akiket a bíróság szerepe semmi esetben nem illethet. S így, senki az egész Világ hátán nem döntheti el ezt a nagy kérdést igazsággal, mint a ***nagyközönség****. Úgy tudniillik „hogy mindaz, amit az idő, a szokás által sajátjává tesz, az magyar lesz, az ellenben idegen marad, amit nem fogad el."*

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

S legfőképp nem az egyesek, mert azok A-tól Z-ig – egyet sem véve ki – mind részek, akiket a bíróság szerepe semmi esetben nem illethet. S így, senki az egész Világ hátán nem döntheti el ezt a nagy kérdést igazsággal, mint a **nagyközönség.**

Úgy tudniillik „hogy mindaz, amit az idő a szokás által sajátjává tesz, az magyar lesz, az ellenben idegen marad, amit nem fogad el.

„A szógyárnok valamint a bányász, csekély arannyal sok egyebet is felszínre hoz – felséges kitételekkel gazdagítja a hazát, midőn becs nélküli találmányait felejteti a velük nem-élés, az idő. Egyesek, kritikusok, tudós társaságok ellenben elválasztva ítéletük szerint a becsest a becstelentől, a feltalált külön színű tárgyakat nagyobb világosságba és a közönség elé teszik, amely azokat elfogadja, tűri, vagy visszaveti. A szóbányász felette nagy köszönetet érdemel, mert nélküle szegény lenne, vagy legalábbis hátramaradna a nyelv; s ki őt mérges, vagy gúnytajtékkal fecskendezi be, valóban nem egyebet mocskol, mint érdemes hazafiát!”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Széchenyi javaslata nyelvünk megszólító lehetőségeinek gazdagítására

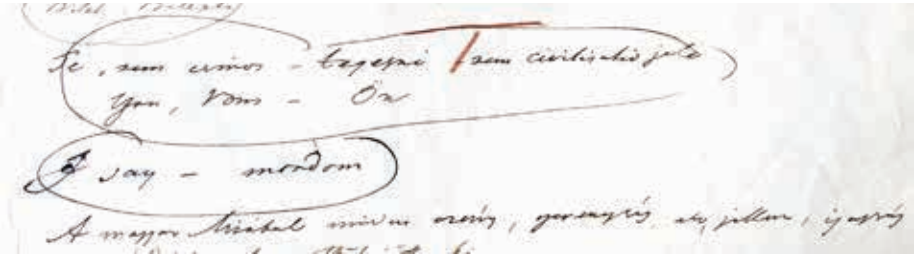

A vizuális szógyárnok valamint a fotótörténész csekély arannyal sok egyebet is felszínre hoz – felséges kitételekkel gazdagítja a hazát, midőn becs nélküli találmányait felejteti a velük nem-élés, az idő.

Egyesek, kritikusok, tudós társaságok ellenben elválasztva ítéletük szerint a becsest a becstelentől, a feltalált külön színezetű képeket nagyobb világosságba és a közönség elé teszik, amely azokat elfogadja, tűri, vagy visszaveti.

A fotótörténész felette nagy köszönetet érdemel, mert nélküle szegény lenne, vagy legalábbis hátramaradna a fotográfia; s ki őt mérges- vagy gúnytajtékkal fecskendezi be, valóban nem egyebet mocskol, mint érdemes hazafiát!

„A szósimító és -tisztító sem érdemel kisebb tekintetet, mert miként nem tudná a közönség elválasztani salakjaitól a becses ércet, úgy nem képes az avatatlan a sok hasztalan és helytelen közt rejtőző szépet és helyeset kinyomozni, s elkülöníteni. S az, aki megint őt kárhoztatja, nem tesz másképp, mint aki homlokkal áll nemzeti csinosodás ellen, mert – s ezt ugyancsak emlékezetben tartsuk – miként mágusi befolyása van a nyelvnek a nemzetre, s viszonthatásuk által egyiknek a másikra, úgy csak szép nemzet, vagy csak az, amely valaha az volt, beszélhet szép nyelvet. S viszont a nyelvnek mibenléte tudniillik férfiasabb, nemesebb, emelkedettebb, vagy puhult, nemtelen és alacsony léte határozza leginkább meg – éspedig sokkal nagyobb mértékben, mint ilyenről gondolni szokás – a nemzet értelmi, s így szabadságbeli állását. S itt fekszik ítéletem szerint az emberi halhatatlan lélek orgánumának, a szónak és a nyelvnek filozófiája!”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

A kasírozó és retusáló sem érdemel kisebb tekintetet, mert miként nem tudná a közönség elválasztani salakjaitól a becses ércet, úgy nem képes az avatatlan a sok hasztalan és helytelen közt rejtőző szépet és helyeset kinyomozni, s elkülöníteni.

S az, aki megint a photoshopot kárhoztatja, nem tesz másképp, mint aki homlokkal áll nemzeti csinosodás ellen, mert miként – s ezt ugyancsak emlékezetben tartsuk – mágusi befolyása van a fotográfiának a nemzetre, s viszonthatásuk által egyiknek a másikra, úgy csak szép nemzet, vagy csak az, amely valaha az volt, mívelhet szép fotográfiát.

S viszont a fotográfiának mibenléte, tudniillik férfiasabb, nemesebb, emelkedettebb, vagy puhult, nemtelen és alacsony mívelése határozza leginkább meg – éspedig sokkal nagyobb mértékben, mint ilyenről gondolni szokás – fotográfiánk értelmi, s így szabadságbeli állását.

S itt fekszik ítéletem szerint az emberi halhatatlan tehetség orgánumának, a képi látásnak és a fotóművészetnek filozófiája!

„S azon nagy csoda, amelyen oly sokan bámulnak, hogy a Magyar annyi tenger viszontagság közt sem olvadt még össze más nemzetekkel, nem egyéb, mint legtermészetesb következése nyelve erejének, amelyet idegen halandó elgázolni nem képes, s ami bennünket, ha mi magunk nem leszünk életmentőnk gyilkosai, oly lépcsőkön és időirányban fog magasabbra állítani. ...Vagy egymás utjában állva, egymást sárral dobálva, azon tapodni és a hazafiság isteni homloka körülötti virágkoszorúk helyett a hiúság bálványának halántéka körül fogunk halálillatú koszorúkat fonni!

S így ítéletem szerint az, aki hazai nyelvünk mellett van, nemzetünk életét hordja szívében, az pedig, aki ellene szegül, sejdítlenül – mert nem akarom hinni, sejtve valaki hazagyilkos lehetne – annak halálát rejtegeti keblében.”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

S azon nagy csoda, amelyen oly sokan bámulnak, hogy a Magyar annyi tenger viszontagság közt sem olvadt még össze más nemzetekkel, nem egyéb, mint legtermészetesb következése fotográfiája erejének, amelyet idegen halandó elgázolni nem képes, s ami bennünket, ha mi magunk nem leszünk életmentőnk gyilkosai, kép- és kortársi látásban fog magasabbra állítani,

...Vagy egymás útjában állva, egymás fotóin fogunk tapodni, és a hazafiság isteni homloka körülötti virágkoszorúk helyett a hiúság bálványának halántéka köré fogunk halálillatú képszekvenciákat fonni!

S így ítéletem szerint az, aki hazai fotóművészetünk mellett van, nemzetünk életét hordja szívében, az pedig, aki ellene szegül, sejdítlenül – mert nem akarom hinni, sejtve valaki hazagyilkos lehetne – annak halálát rejtegeti keblében.

„Midőn viszont a magyar nyelv előmenetelének gátolása által azok tehetségeire raknak zsibbasztó bilincseket, akik talán képesek lennének az eredeti hazai nyelvet, amelyben annyi a fiatalság és az erő, úgy kifejteni, hogy mind a szép nem, mind a tudós, nem erőltetett hazafiságból csak, hanem természetes hajlandóságból is, inkább választaná érzelmei és gondolati tolmácsául a hazai nyelvet, mint az idegent."

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Midőn viszont a magyaros stílus előmenetelének gátolása által azok tehetségeire raknak zsibbasztó bilincseket, akik talán képesek lennének az eredeti hazai fotográfiát, amelyben annyi a fiatalság és az erő, úgy kifejteni, hogy mind a szép nem, mind a tudós - nem erőltetett hazafiságból csak, hanem természetes hajlandóságból is - inkább választaná érzelmei és gondolati tolmácsául a hazai fotográfiát, mint az idegent.

„Azért, mivel egy idegen hangon fütyülni tanult kalitkabeli madár talán jobban megfizettetik, mint az, aki erdei énekeit csattogja csak, azért az ember becse, ha áltermészet súgtában az anyanyelv helyett idegent állít, nem nagyobbodik, hanem kevesbedik, mert a holt nyelvű Klasszikus messze áll a hazafi mögött, s valóban csak áltermészet szomorú színeivel van felékesítve az, aki anyanyelvén nem beszélhet, sőt azt nem is érti, s csak idegen szózatokkal fejtheti ki korcs érzelmeit."

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Azért, mivel egy idegen egyetemen fotografálni tanult kalitkabeli madár talán jobban megfizettetik, mint az, aki erdei fotóit csattogja csak, azért az ember becse, ha áltermészet súgtában a magyar fotográfia helyett idegent állít, nem nagyobbodik, hanem kevesbedik, mert a kozmopolita messze áll a hazafi mögött, s valóban csak a trend szomorú színeivel van felékesítve az, aki a magyar fotográfia nyelvén nem beszélhet, sőt azt nem is érti, s csak idegen stílusban fejtheti ki korcs érzelmeit.

„Kell, hogy az ember magának parancsolni tudjon, olyan keményen tudjon parancsolni, hogy azt, ami szükséges, s még inkább azt, amit kötelességének kell éreznie, megtegye - akár kedve telik benne, akár nem.”

(elnöki megnyitó beszéd a magyar tudományos Akadémia 1842. november 27-i diszülésén)

Kell, hogy az ifjú ember magának pancsolni tudjon, olyan keményen tudjon pancsolni, hogy azt, ami képileg szükséges, s még inkább azt, amit laborálási kötelességének kell éreznie, elérje - akár kedve telik benne, akár nem.

„S véntől a fiatalig, dustól a szegényig, a legjelesebb férfiaktól a legbájolóbb hölgyeinkig, aki csak honunk életét, nemes emelkedését és valamikori dicsőségét szomjazza, tegyen anyanyelvünkért amit tehet, mert vele Mindent, ami nemzetünk, sőt az emberiség díszére méltó, ki lehet vinni, nélküle pedig Semmit! Tudósaink pedig az idő lelkéhez, más művelt nyelvek csinosságbeli állásfokához, s a tudományok, művészetek, mesterségek és találmányok mind egyre fejlődőbb haladásához idomulva, s mindezekkel mindenkor versenypályát futva, magasabb szempontból tekintsék nyelvünket, mint eddig. Fejtegessék ki minden kecseit, kellemeit ezen nagy kincsünknek, s hathatós erejébe bízván, ne gondolják, hogy megpattan mindjárt keleti zománca, ha nemesebb, delibb, fennköltebb, s talán csak szokatlan mintákba alakíttatik,...”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

S véntől a fiatalig, dustól a szegényig, a legjelesebb férfiaktól a legbájolóbb hölgyeinkig, aki csak honunk életét, nemes emelkedését és valamikori dicsőségét szomjazza, tegyen fotókultúránkért, amit tehet, mert vele Mindent, ami nemzetünk, sőt, az emberiség díszére méltó, ki lehet vinni, nélküle pedig Semmit!

Tudósaink pedig az idő lelkéhez, más művelt fotókultúrák csinosságbeli állásfokához, s a tudományok, művészetek, mesterségek és találmányok mind egyre fejlődőbb haladásához idomulva, s mindezekkel mindenkor versenypályát futva, magasabb szempontból tekintsék fotográfiánkat, mint eddig.

Fejtegessék ki minden kecseit, kellemeit ezen nagy kincsünknek, s hathatós erejébe bízván, ne gondolják, hogy megpattan mindjárt Keleti zománca, ha nyugatobb, nemesebb, delibb, fennköltebb, s talán csak szokatlan mintákba alakíttatik.

*„…nyelvünk óriási fejlődésre képes – minden kétségen túl van, de ahhoz se szoba-filológia, se könyvekből tanult filozófia korántsem elég, hanem azt csak azon lelki felemelkedés eszközölheti, amely az emberi szót nem mint **célt** tekinti, hanem mint **eszközt**, amely által a nemzetek magasabbra, s az egyes emberek az erény felsőbb állására juthatnak, s így a mindenség tökéletesíttetik.”*

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

…fotográfiánk óriási fejlődésre képes – minden kétségen túl van, de ahhoz se fürdőszoba-előhívó kamra, sem e-könyvekből tanult esztétika korántsem elég, hanem azt csak azon lelki felemelkedés eszközölheti, amely az ember fotográfiáját nem mint **célt** tekinti, hanem mint **eszközt**, amely által a nemzetek magasabbra, s az egyes emberek a látáskultúra felsőbb állására juthatnak, s így a mindenség tökéletesíttetik.

*„A közelebbi esztendőkben nyelvünk csodálatosan haladt, de azért igen távol van még a tökéletesség azon pontjától is, amelyet egy állandó **Játékszín** kíván, ahol nemcsak hősi, vagy bohósági darabok adatnak, amelyeket a közönség könnyen tart helyeseknek, ha az iszonyú fegyvercsattogás, vastagon kent tréfa és több ilyen ál-ínycsiklandozó látvány és táplálék bőven nyújtatik, hanem ahol az életnek olyan szcénái is festetnek, amelyek kirekesztőleg csak nemesebb és felsőbb társaságok tulajdonai.”*

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Széchenyi kézjegyei a Hitel kéziratának utolsó mondatán

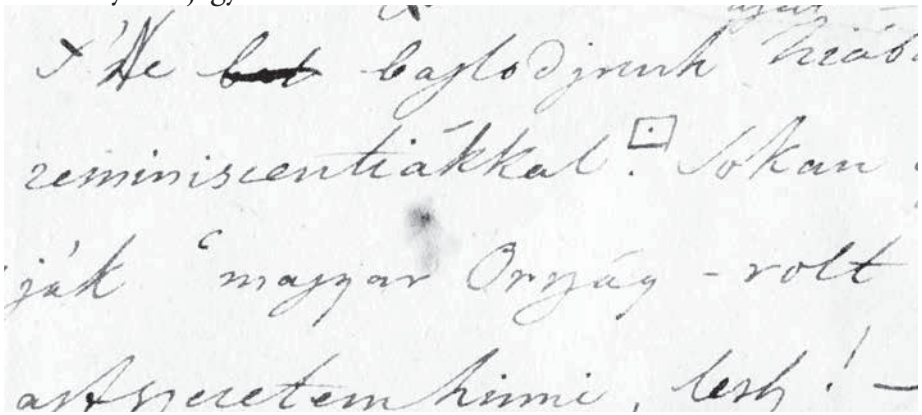

A közelebbi esztendőkben fotókultúránk csodálatosan haladt, de azért igen távol van még a tökéletesség azon pontjától is, amelyet egy állandó **Kiállító tér** kíván, ahol nemcsak hősi, vagy bohósági riportok mutattatnak be, amelyeket a közönség könnyen tart helyeseknek, ha az iszonyú fegyvercsattogás, vastagon kent tréfa és több ilyen ál-ínycsiklandozó látvány és táplálék bőven nyújtatik, hanem ahol az életnek olyan szcénái is festetnek, amelyek kirekesztőleg csak nemesebb és felsőbb társaságok tulajdonai.

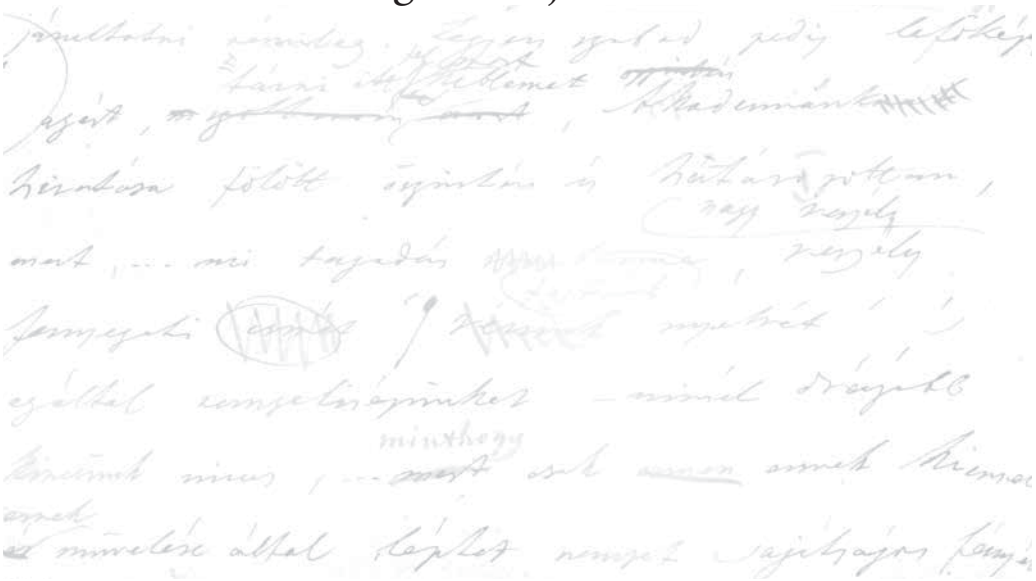

„Legnagyobb palotáinkban a magyar nyelv idegen, ritkán fogadják szívesen, s ha megjelenik is néha, különleges alkalmakkor, s úgyszólván kivétel gyanánt, csak úgy nyilall a számos külföldi szózaton keresztül, mint a villámlás a borult ég hasadékain. A szegény számkivetett magyar szó csak előszobákban, istállókban és cselédek között tartózkodik inkább,...”

(Világ - Magyarország állapota)

Legnagyobb palotáinkban a magyar fotó idegen, ritkán fogadják szívesen, s ha megjelenik is néha, különleges alkalmakkor, s úgyszólván kivétel gyanánt, csak úgy nyilall a számos külföldi poszteren keresztül, mint a villámlás a borult ég hasadékain. A szegény számkivetett magyar fotó csak előszobákban, galériákban és cserélgetők között tartózkodik inkább.

„...hír, vélemény, reputáció olyan, mint a múlékony köd és a lebbenő illat, s csak a realitásnak, a valódiságnak van tartós becse;”

(Világ - Végszó)

...koncept, vélemény, narráció olyan, mint a múlékony köd és a lebbenő illat, s csak a realitásnak, a valódiságnak van tartós becse.

„…ha az örömök minden iskolái tárva állnak is előttünk már, férfikorunkban szívösztöneinket semmi egyéb nem töltheti be, mint hazánk – vagy ha ez nincs – az emberiség hasznára és boldogságára irányuló munkálkodásunk!”

(Világ - Szerencsétlen ideák)

…ha a diszkurzív kommunikációs örömök minden iskolái tárva állnak is előttünk már, férfikorunkban szívösztöneinket semmi egyéb nem töltheti be, mint hazánk – vagy ha ez nincs – az emberiség hasznára és boldogságára irányuló munkálkodásunk!

“Midőn pedig a mindig a réginél maradókat arra bátorkodom figyelmeztetni – mert nem győzöm hallani panaszukat a mai magyar nyelv érthetetlensége miatt –, hogy nem azért nem értik a mai magyar nyelvet, mert az előrehaladott, hanem mert ők álltak meg, s ahelyett hogy ők ültek volna az előreható hatalmas időre, ez fekszik rajtuk, s még emlékezetüket is eltörli majd!”

(Világ - Végszó)

Midőn pedig a mindig a réginél maradókat arra bátorkodom figyelmeztetni – mert nem győzöm hallani panaszukat a mai magyar fotográfia érthetetlensége miatt – hogy nem azért nem értik a mai fotográfiai nyelvet, mert az előrehaladott, hanem mert ők álltak meg, s ahelyett hogy ők ültek volna az előreható hatalmas időre, ez fekszik rajtuk, s még emlékezetüket is eltörli majd!

"...a Magyar egy erőtől pezsgő fiatal nép, mely csodálatos magasságra emelheti magát, s minden lehet, ha Közértelmességét-s Nemzetiségét tökéletesen kifejti."

(Világ - Az egész munka veleje)

…a Magyar egy erőtül pezsgő fiatal nép, mely csudálatos magasságra emelheti drónját, s mindent szabad lefényképezni neki, ha közértelmességét s nemzetiségét tökéletesen kifejti.

„Azokat pedig, akik azt gondolják, hogy szón és nyelven kívül emberben valami más is van, ami ezeknél még tökéletesebben fejezheti ki a lélek legnemesebb, legmélyebb vágyait – egy ki nem mondható szimpátia – azokat rokon kebellel üdvözlöm!”

(Világ - Vallomások - A magyar nyelv)

Azokat pedig, akik azt gondolják, hogy fényképezésen és vizuális formaérzéken kívül emberben valami más is van, ami ezeknél még tökéletesebben fejezheti ki a tehetség legnemesebb, legmélyebb vágyait – egy ki nem mondható, különös vonzalom – azokat rokon kebellel üdvözlöm!

Sorsot sejdítő fa a nagycenki Széchenyi kastély parkjában

Szerkesztés,
szöveg válogatás,
parafrázisok,
fotók
© Dozvald János, 2016

A Fészek Galéria - *Hajdú Gabriella felvétele*